

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Motivační poznámka:

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Motivační poznámka:

V početní praxi se velice často setkáváme s plochami, které nejsou zadány explicitně

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Motivační poznámka:

V početní praxi se velice často setkáváme s plochami, které nejsou zadány explicitně (tj. rovnicí, která už je rozřešena pro jednu z neurčitých,

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Motivační poznámka:

V početní praxi se velice často setkáváme s plochami, které nejsou zadány explicitně (tj. rovnicí, která už je rozřešena pro jednu z neurčitých, např. $y = x^2 + z^2$).

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Motivační poznámka:

V početní praxi se velice často setkáváme s plochami, které nejsou zadány explicitně (tj. rovnicí, která už je rozřešena pro jednu z neurčitých, např. $y = x^2 + z^2$).

Nejjednodušším příkladem implicitně zadané plochy je např. sféra se středem v bodě $S = [k, l, m]$ a poloměrem r popsaná rovnicí:

$$(x - k)^2 + (y - l)^2 + (z - m)^2 = r^2.$$

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Motivační poznámka:

V početní praxi se velice často setkáváme s plochami, které nejsou zadány explicitně (tj. rovnicí, která už je rozřešena pro jednu z neurčitých, např. $y = x^2 + z^2$).

Nejjednodušším příkladem implicitně zadané plochy je např. sféra se středem v bodě $S = [k, l, m]$ a poloměrem r popsaná rovnicí:

$$(x - k)^2 + (y - l)^2 + (z - m)^2 = r^2.$$

Jak ale hledat tečné roviny a normály takto implicitně zadaných ploch?

Příklad. Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [x_0, y_0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $F(x, y, z) = 0$ takto:

a) $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0, P = [-2, 0, z_0];$

b) $\frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y}, P = [0, 1, 1];$

c) $3xyz + 1 = z^3, P = [0, -1, 1].$

Dále pro každou variantu zadání a) až c) postupně najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Motivační poznámka:

V početní praxi se velice často setkáváme s plochami, které nejsou zadány explicitně (tj. rovnicí, která už je rozřešena pro jednu z neurčitých, např. $y = x^2 + z^2$).

Nejjednodušším příkladem implicitně zadané plochy je např. sféra se středem v bodě $S = [k, l, m]$ a poloměrem r popsaná rovnicí:

$$(x - k)^2 + (y - l)^2 + (z - m)^2 = r^2.$$

Jak ale hledat tečné roviny a normály takto implicitně zadaných ploch?

Tento příklad nám k tomu dá určitý návod.

Než přistoupíme k řešení našeho příkladu, připomeňme si znalosti, které k tomu budeme nezbytně potřebovat:

Než přistoupíme k řešení našeho příkladu, připomeňme si znalosti, které k tomu budeme nezbytně potřebovat:

Podmínky existence implicitní funkce dvou proměnných jsou zcela analogické podmínkám pro existenci implicitní funkce jedné proměnné:

$$(H1) \quad F(P) = 0;$$

Než přistoupíme k řešení našeho příkladu, připomeňme si znalosti, které k tomu budeme nezbytně potřebovat:

Podmínky existence implicitní funkce dvou proměnných jsou zcela analogické podmínkám pro existenci implicitní funkce jedné proměnné:

$$(H1) \ F(P) = 0; \quad (H2) \ F'_x, F'_y, F'_z \text{ jsou spojité v okolí bodu } P;$$

Než přistoupíme k řešení našeho příkladu, připomeňme si znalosti, které k tomu budeme nezbytně potřebovat:

Podmínky existence implicitní funkce dvou proměnných jsou zcela analogické podmínkám pro existenci implicitní funkce jedné proměnné:

$$(H1) \ F(P) = 0; \quad (H2) \ F'_x, F'_y, F'_z \text{ jsou spojité v okolí bodu } P; \quad (H3) \ F'_z(P) \neq 0.$$

Než přistoupíme k řešení našeho příkladu, připomeňme si znalosti, které k tomu budeme nezbytně potřebovat:

Podmínky existence implicitní funkce dvou proměnných jsou zcela analogické podmínkám pro existenci implicitní funkce jedné proměnné:

$$(H1) \ F(P) = 0; \quad (H2) \ F'_x, F'_y, F'_z \text{ jsou spojité v okolí bodu } P; \quad (H3) \ F'_z(P) \neq 0.$$

Potom můžeme počítat parciální derivace implicitní funkce f užitím následujících vzorců:

Než přistoupíme k řešení našeho příkladu, připomeňme si znalosti, které k tomu budeme nezbytně potřebovat:

Podmínky existence implicitní funkce dvou proměnných jsou zcela analogické podmínkám pro existenci implicitní funkce jedné proměnné:

$$(H1) \ F(P) = 0; \quad (H2) \ F'_x, F'_y, F'_z \text{ jsou spojité v okolí bodu } P; \quad (H3) \ F'_z(P) \neq 0.$$

Potom můžeme počítat parciální derivace implicitní funkce f užitím následujících vzorců:

$$f'_x(x_0, y_0) = -\frac{F'_x(P)}{F'_z(P)};$$

Než přistoupíme k řešení našeho příkladu, připomeňme si znalosti, které k tomu budeme nezbytně potřebovat:

Podmínky existence implicitní funkce dvou proměnných jsou zcela analogické podmínkám pro existenci implicitní funkce jedné proměnné:

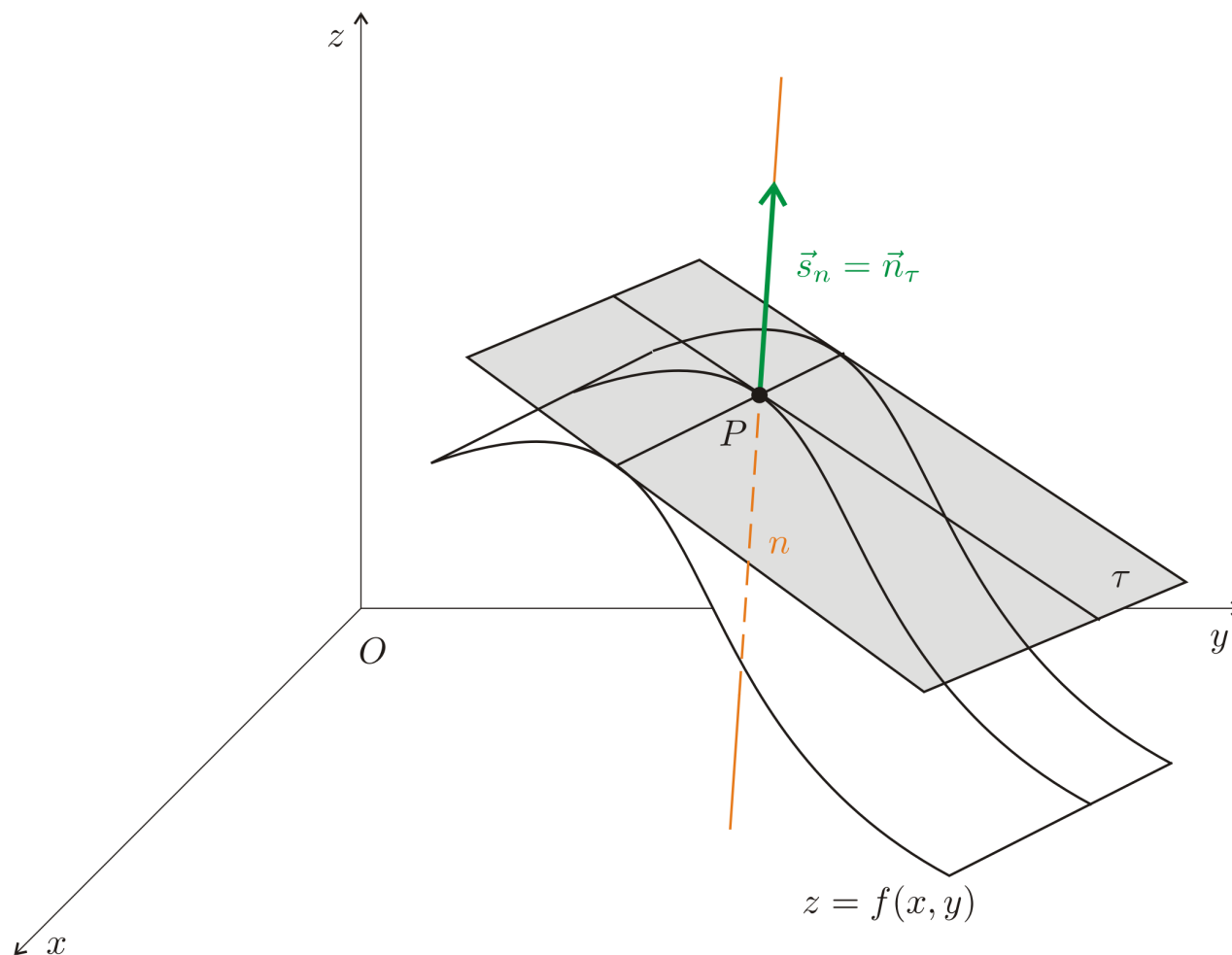
$$(H1) \ F(P) = 0; \quad (H2) \ F'_x, F'_y, F'_z \text{ jsou spojité v okolí bodu } P; \quad (H3) \ F'_z(P) \neq 0.$$

Potom můžeme počítat parciální derivace implicitní funkce f užitím následujících vzorců:

$$f'_x(x_0, y_0) = -\frac{F'_x(P)}{F'_z(P)}; \quad f'_y(x_0, y_0) = -\frac{F'_y(P)}{F'_z(P)}. \quad (1)$$

Prostudujte si následující nákres, zvláště věnujte pozornost vztahu mezi normálovým vektorem tečné roviny \vec{n}_τ a směrovým vektorem normály \vec{s}_n :

Prostudujte si následující nákres, zvláště věnujte pozornost vztahu mezi normálovým vektorem tečné roviny \vec{n}_τ a směrovým vektorem normály \vec{s}_n :



Zopakujme si následující vzorce:

Zopakujme si následující vzorce:

- Tečná rovina τ k ploše $z = f(x, y)$ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$ je dána rovnicí:

$$\tau : z - z_0 = f'_x(x_0, y_0) \cdot (x - x_0) + f'_y(x_0, y_0) \cdot (y - y_0), \quad (2)$$

neboli její normálový vektor je $\vec{n}_\tau = \left(f'_x(x_0, y_0), f'_y(x_0, y_0), -1 \right)^{*)}$;

Zopakujme si následující vzorce:

- Tečná rovina τ k ploše $z = f(x, y)$ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$ je dána rovnicí:

$$\tau : z - z_0 = f'_x(x_0, y_0) \cdot (x - x_0) + f'_y(x_0, y_0) \cdot (y - y_0), \quad (2)$$

neboli její normálový vektor je $\vec{n}_\tau = \left(f'_x(x_0, y_0), f'_y(x_0, y_0), -1 \right)^{*)}$;

- Normála n k této tečné rovině τ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$, tj. normála plochy $z = f(x, y)$ má směrový vektor $\vec{s}_n = \vec{n}_\tau$ a tedy můžeme n parametricky zapsat:

Zopakujme si následující vzorce:

- Tečná rovina τ k ploše $z = f(x, y)$ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$ je dána rovnicí:

$$\tau : z - z_0 = f'_x(x_0, y_0) \cdot (x - x_0) + f'_y(x_0, y_0) \cdot (y - y_0), \quad (2)$$

neboli její normálový vektor je $\vec{n}_\tau = \left(f'_x(x_0, y_0), f'_y(x_0, y_0), -1 \right)^{*)}$;

- Normála n k této tečné rovině τ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$, tj. normála plochy $z = f(x, y)$ má směrový vektor $\vec{s}_n = \vec{n}_\tau$ a tedy můžeme n parametricky zapsat:

$$n : \begin{cases} x &= x_0 + t \cdot f'_x(x_0, y_0), \\ y &= y_0 + t \cdot f'_y(x_0, y_0), \\ z &= z_0 - t, \end{cases} \quad t \in \mathbf{R}. \quad (3)$$

Zopakujme si následující vzorce:

- Tečná rovina τ k ploše $z = f(x, y)$ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$ je dána rovnicí:

$$\tau : z - z_0 = f'_x(x_0, y_0) \cdot (x - x_0) + f'_y(x_0, y_0) \cdot (y - y_0), \quad (2)$$

neboli její normálový vektor je $\vec{n}_\tau = \left(f'_x(x_0, y_0), f'_y(x_0, y_0), -1 \right)^{*)}$;

- Normála n k této tečné rovině τ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$, tj. normála plochy $z = f(x, y)$ má směrový vektor $\vec{s}_n = \vec{n}_\tau$ a tedy můžeme n parametricky zapsat:

$$n : \begin{cases} x &= x_0 + t \cdot f'_x(x_0, y_0), \\ y &= y_0 + t \cdot f'_y(x_0, y_0), \\ z &= z_0 - t, \end{cases} \quad t \in \mathbf{R}. \quad (3)$$

*) Troška učiva střední školy: *Koeficienty obecné rovnice roviny hrají roli souřadnic normálového vektoru této roviny,*

Zopakujme si následující vzorce:

- Tečná rovina τ k ploše $z = f(x, y)$ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$ je dána rovnicí:

$$\tau : z - z_0 = f'_x(x_0, y_0) \cdot (x - x_0) + f'_y(x_0, y_0) \cdot (y - y_0), \quad (2)$$

neboli její normálový vektor je $\vec{n}_\tau = \left(f'_x(x_0, y_0), f'_y(x_0, y_0), -1 \right)^{*)}$;

- Normála n k této tečné rovině τ v bodě $P = [x_0, y_0, z_0]$, tj. normála plochy $z = f(x, y)$ má směrový vektor $\vec{s}_n = \vec{n}_\tau$ a tedy můžeme n parametricky zapsat:

$$n : \begin{cases} x &= x_0 + t \cdot f'_x(x_0, y_0), \\ y &= y_0 + t \cdot f'_y(x_0, y_0), \\ z &= z_0 - t, \end{cases} \quad t \in \mathbf{R}. \quad (3)$$

*) Troška učiva střední školy: Koeficienty obecné rovnice roviny hrají roli souřadnic normálového vektoru této roviny, tj. je-li $\rho : ax + by + cz = d$ obecná rovnice dané roviny ρ , potom její normálový vektor můžeme okamžitě určit jako $\vec{n}_\rho = (a, b, c)$.

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a)** Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$.

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_x =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_x = \left(z^3 - y^2 \right)'_x + 2 \left(x^2 \right)'_x =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a)** Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_x = \left(z^3 - y^2 \right)'_x + 2 \left(x^2 \right)'_x = 0 + 2 \cdot 2x =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a)** Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_x = \left(z^3 - y^2 \right)'_x + 2 \left(x^2 \right)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_x = \left(z^3 - y^2 \right)'_x + 2 \left(x^2 \right)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_y =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_x = \left(z^3 - y^2 \right)'_x + 2 \left(x^2 \right)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_y = \left(z^3 + 2x^2 \right)'_y - \left(y^2 \right)'_y =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a)** Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_x = \left(z^3 - y^2 \right)'_x + 2 \left(x^2 \right)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = \left(z^3 + 2x^2 - y^2 \right)'_y = \left(z^3 + 2x^2 \right)'_y - \left(y^2 \right)'_y = -2y;$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a)** Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_x = (z^3 - y^2)'_x + 2(x^2)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_y = (z^3 + 2x^2)'_y - (y^2)'_y = -2y;$$

$$F'_z(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_z =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_x = (z^3 - y^2)'_x + 2(x^2)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_y = (z^3 + 2x^2)'_y - (y^2)'_y = -2y;$$

$$F'_z(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_z = (2x^2 - y^2)'_z + (z^3)'_z =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_x = (z^3 - y^2)'_x + 2(x^2)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_y = (z^3 + 2x^2)'_y - (y^2)'_y = -2y;$$

$$F'_z(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_z = (2x^2 - y^2)'_z + (z^3)'_z = 3z^2.$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_x = (z^3 - y^2)'_x + 2(x^2)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_y = (z^3 + 2x^2)'_y - (y^2)'_y = -2y;$$

$$F'_z(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_z = (2x^2 - y^2)'_z + (z^3)'_z = 3z^2.$$

Jak je vidět, funkce F'_x , F'_y a F'_z jsou spojité v okolí bodu P , tj. podmínka (H2) je splněná;

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a) Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_x = (z^3 - y^2)'_x + 2(x^2)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_y = (z^3 + 2x^2)'_y - (y^2)'_y = -2y;$$

$$F'_z(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_z = (2x^2 - y^2)'_z + (z^3)'_z = 3z^2.$$

Jak je vidět, funkce F'_x , F'_y a F'_z jsou spojité v okolí bodu P , tj. podmínka (H2) je splněná; navíc platí

$$F'_z(P) = F'_z(-2, 0, -2) =$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a)** Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_x = (z^3 - y^2)'_x + 2(x^2)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_y = (z^3 + 2x^2)'_y - (y^2)'_y = -2y;$$

$$F'_z(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_z = (2x^2 - y^2)'_z + (z^3)'_z = 3z^2.$$

Jak je vidět, funkce F'_x , F'_y a F'_z jsou spojité v okolí bodu P , tj. podmínka (H2) je splněná; navíc platí

$$F'_z(P) = F'_z(-2, 0, -2) = 3z^2 \Big|_{z=-2} = 3 \cdot 4$$

Zopakovali jsme si potřebnou teorii, a teď si ukažme její aplikaci pro konkrétním zadání:

- a)** Ověřte podmínky existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí bodu $P = [-2, 0, z_0]$, je-li f zadána implicitně rovnicí $z^3 + 2x^2 - y^2 = 0$ a najděte rovnici tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v daném bodě P .
Řešení. Všimněte si, že není zadána třetí souřadnice bodu P ; snadno ji ale dopočítáme z první existenční podmínky. Označme $F(x, y, z) \equiv z^3 + 2x^2 - y^2$. Podle (H1) má platit:

$$F(-2, 0, z_0) = 0 \implies z_0^3 + 8 - 0 = 0 \implies z_0 = -\sqrt[3]{8} = -2,$$

tedy $P = [-2, 0, -2]$.

Ověříme splnění podmínky (H2), resp. (H3), proto počítejme parciální derivace funkce F :

$$F'_x(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_x = (z^3 - y^2)'_x + 2(x^2)'_x = 0 + 2 \cdot 2x = 4x;$$

$$F'_y(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_y = (z^3 + 2x^2)'_y - (y^2)'_y = -2y;$$

$$F'_z(x, y, z) = (z^3 + 2x^2 - y^2)'_z = (2x^2 - y^2)'_z + (z^3)'_z = 3z^2.$$

Jak je vidět, funkce F'_x , F'_y a F'_z jsou spojité v okolí bodu P , tj. podmínka (H2) je splněná; navíc platí

$$F'_z(P) = F'_z(-2, 0, -2) = 3z^2 \Big|_{z=-2} = 3 \cdot 4 \neq 0.$$

Tím je existence implicitní funkce $z = f(x, y)$ v okolí daného bodu P zaručena.

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P .

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$f'_x(x, y) =$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$f'_x(x, y) = -\frac{4x}{3z^2}, \quad \text{tedy} \quad f'_x(-2, 0) =$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$f'_x(x, y) = -\frac{4x}{3z^2}, \quad \text{tedy} \quad f'_x(-2, 0) = -\frac{-8}{12} =$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$f'_x(x, y) = -\frac{4x}{3z^2}, \quad \text{tedy} \quad f'_x(-2, 0) = -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3};$$

$$f'_y(x, y) =$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \end{aligned}$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = \end{aligned}$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

Dosazením do vzorců (2) a (3) máme:

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

Dosazením do vzorců (2) a (3) máme:

$$\tau : z + 2 = \frac{2}{3} \cdot (x + 2) + 0 \cdot (y - 0)$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

Dosazením do vzorců (2) a (3) máme:

$$\tau : z + 2 = \frac{2}{3} \cdot (x + 2) + 0 \cdot (y - 0)$$

a po úpravě

$$\tau : 2x - 3z - 2 = 0.$$

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

Dosazením do vzorců (2) a (3) máme:

$$\tau : z + 2 = \frac{2}{3} \cdot (x + 2) + 0 \cdot (y - 0)$$

a po úpravě

$$\tau : 2x - 3z - 2 = 0. \tag{4}$$

Poznámka: Všimněte si, že rovina τ je rovnoběžná se souřadnicovou osou y .

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

Dosazením do vzorců (2) a (3) máme:

$$\tau : z + 2 = \frac{2}{3} \cdot (x + 2) + 0 \cdot (y - 0)$$

a po úpravě

$$\tau : 2x - 3z - 2 = 0. \tag{4}$$

Poznámka: Všimněte si, že rovina τ je rovnoběžná se souřadnicovou osou y .

Vektor $\vec{n}_\tau = (2, 0, -3)$, tj. normálový vektor roviny τ (viz rovnice (4)),

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

Dosazením do vzorců (2) a (3) máme:

$$\tau : z + 2 = \frac{2}{3} \cdot (x + 2) + 0 \cdot (y - 0)$$

a po úpravě

$$\tau : 2x - 3z - 2 = 0. \tag{4}$$

Poznámka: Všimněte si, že rovina τ je rovnoběžná se souřadnicovou osou y .

Vektor $\vec{n}_\tau = (2, 0, -3)$, tj. normálový vektor roviny τ (viz rovnice (4)), je zároveň směrovým vektorem normály; můžeme tedy hned psát (viz také (3)):

(5)

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

Dosazením do vzorců (2) a (3) máme:

$$\tau : z + 2 = \frac{2}{3} \cdot (x + 2) + 0 \cdot (y - 0)$$

a po úpravě

$$\tau : 2x - 3z - 2 = 0. \tag{4}$$

Poznámka: Všimněte si, že rovina τ je rovnoběžná se souřadnicovou osou y .

Vektor $\vec{n}_\tau = (2, 0, -3)$, tj. normálový vektor roviny τ (viz rovnice (4)), je zároveň směrovým vektorem normály; můžeme tedy hned psát (viz také (3)):

$$n : \begin{cases} x &= -2 + 2t, \\ y &= 0, \\ z &= -2 - 3t, \end{cases} \tag{5}$$

Nyní přistupme k hledání tečné roviny τ a normály n k ploše $z = f(x, y)$ v bodě P . Tyto rovnice získáme přímým dosazením do vzorců (2) a (3).

Vyjdeme z předpisů pro $F'_x = 4x$, $F'_y = -2y$ a $F'_z = 3z^2$, které jsme již určili (viz předchozí strana).

S použitím vzorců (1) máme:

$$\begin{aligned} f'_x(x, y) &= -\frac{4x}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_x(-2, 0) &= -\frac{-8}{12} = \frac{2}{3}; \\ f'_y(x, y) &= -\frac{-2y}{3z^2}, & \text{tedy} & & f'_y(-2, 0) &= \frac{0}{12} = 0. \end{aligned}$$

Dosazením do vzorců (2) a (3) máme:

$$\tau : z + 2 = \frac{2}{3} \cdot (x + 2) + 0 \cdot (y - 0)$$

a po úpravě

$$\tau : 2x - 3z - 2 = 0. \tag{4}$$

Poznámka: Všimněte si, že rovina τ je rovnoběžná se souřadnicovou osou y .

Vektor $\vec{n}_\tau = (2, 0, -3)$, tj. normálový vektor roviny τ (viz rovnice (4)), je zároveň směrovým vektorem normály; můžeme tedy hned psát (viz také (3)):

$$n : \begin{cases} x &= -2 + 2t, \\ y &= 0, \\ z &= -2 - 3t, \end{cases} \quad t \in \mathbf{R}. \tag{5}$$

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky:

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: **(H1)** $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)):

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)): $f'_x = - \left. \frac{\frac{1}{z}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \right|_P =$

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)): $f'_x = - \frac{\frac{1}{z}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)):

$$f'_x = - \frac{\frac{1}{z}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$$
$$f'_y = - \frac{\frac{1}{y}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P =$$

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)):

$$f'_x = - \left. \frac{\frac{1}{z}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \right|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$$
$$f'_y = - \left. \frac{\frac{1}{y}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \right|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$$

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)):

$$f'_x = - \left. \frac{\frac{1}{z}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \right|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$$

$$f'_y = - \left. \frac{\frac{1}{y}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \right|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$$

tedy $\tau : z - 1 = 1 \cdot (x - 0) + 1 \cdot (y - 1)$, což po úpravě dává

$$\tau : x + y - z = 0.$$

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)): $f'_x = - \frac{\frac{1}{z}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1$,

$$f'_y = - \frac{\frac{1}{y}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$$

tedy $\tau : z - 1 = 1 \cdot (x - 0) + 1 \cdot (y - 1)$, což po úpravě dává

$$\tau : x + y - z = 0. \tag{6}$$

Z předchozí rovnice (6) ihned určíme směrový vektor normály (viz poznámka na str. 4):

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)): $f'_x = - \frac{\frac{1}{z}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1$,

$$f'_y = - \frac{\frac{1}{y}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$$

tedy $\tau : z - 1 = 1 \cdot (x - 0) + 1 \cdot (y - 1)$, což po úpravě dává

$$\tau : x + y - z = 0. \tag{6}$$

Z předchozí rovnice (6) ihned určíme směrový vektor normály (viz poznámka na str. 4):

$$\vec{s}_n = (1, 1, -1),$$

b) (Už ve stručnosti.) Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv \frac{x}{z} - \ln \frac{z}{y} = 0$ a bod $P = [0, 1, 1]$.

Existenční podmínky: (H1) $F(0, 1, 1) = 0 - \ln 1 = 0$ platí;

(H2) $F'_x = \frac{1}{z}$, $F'_y = \frac{1}{y}$, $F'_z = -\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}$ jsou spojité v okolí bodu P ;

(H3) $F'_z(P) = 0 - \frac{1}{1} \neq 0$ platí.

Parciální derivace (přímé dosazení do vzorce (1)): $f'_x = - \frac{\frac{1}{z}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1$,

$$f'_y = - \frac{\frac{1}{y}}{-\frac{x}{z^2} - \frac{1}{z}} \bigg|_P = - \frac{1}{0 - 1} = 1,$$

tedy $\tau : z - 1 = 1 \cdot (x - 0) + 1 \cdot (y - 1)$, což po úpravě dává

$$\tau : x + y - z = 0. \quad (6)$$

Z předchozí rovnice (6) ihned určíme směrový vektor normály (viz poznámka na str. 4):

$$\vec{s}_n = (1, 1, -1),$$

tedy normála

$$n : x = t, y = 1 + t, z = 1 - t, t \in \mathbf{R}.$$

- c) (Nyní si pro poslední variantu zadání celý postup řešení samostatně procvičíte.)

Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv 3xyz + 1 - z^3 = 0$ a bod $P = [0, -1, 1]$.

c) (Nyní si pro poslední variantu zadání celý postup řešení samostatně procvičíte.)

Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv 3xyz + 1 - z^3 = 0$ a bod $P = [0, -1, 1]$.

- Samostatně zdůvodněte splnění existenčních podmínek (H1) až (H3).

c) (Nyní si pro poslední variantu zadání celý postup řešení samostatně procvičíte.)

Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv 3xyz + 1 - z^3 = 0$ a bod $P = [0, -1, 1]$.

- Samostatně zdůvodněte splnění existenčních podmínek (H1) až (H3).
- Spočtete parciální derivace dané funkce F .

c) (Nyní si pro poslední variantu zadání celý postup řešení samostatně procvičíte.)

Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv 3xyz + 1 - z^3 = 0$ a bod $P = [0, -1, 1]$.

- Samostatně zdůvodněte splnění existenčních podmínek (H1) až (H3).
- Spočtete parciální derivace dané funkce F . [Vychází $F'_x = 3yz$, $F'_y = 3xz$ a $F'_z = 3xy - 3z^2$.]

c) (Nyní si pro poslední variantu zadání celý postup řešení samostatně procvičíte.)

Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv 3xyz + 1 - z^3 = 0$ a bod $P = [0, -1, 1]$.

- Samostatně zdůvodněte splnění existenčních podmínek (H1) až (H3).
- Spočtete parciální derivace dané funkce F . [Vychází $F'_x = 3yz$, $F'_y = 3xz$ a $F'_z = 3xy - 3z^2$.]
- Užitím vzorce (1) určete $f'_x(0, -1)$, resp. $f'_y(0, -1)$.

c) (Nyní si pro poslední variantu zadání celý postup řešení samostatně procvičíte.)

Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv 3xyz + 1 - z^3 = 0$ a bod $P = [0, -1, 1]$.

- Samostatně zdůvodněte splnění existenčních podmínek (H1) až (H3).
- Spočtete parciální derivace dané funkce F . [Vychází $F'_x = 3yz$, $F'_y = 3xz$ a $F'_z = 3xy - 3z^2$.]
- Užitím vzorce (1) určete $f'_x(0, -1)$, resp. $f'_y(0, -1)$. [Vychází $f'_x(0, -1) = -1$, $f'_y(0, -1) = 0$.]

c) (Nyní si pro poslední variantu zadání celý postup řešení samostatně procvičíte.)

Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv 3xyz + 1 - z^3 = 0$ a bod $P = [0, -1, 1]$.

- Samostatně zdůvodněte splnění existenčních podmínek (H1) až (H3).
- Spočtete parciální derivace dané funkce F . [Vychází $F'_x = 3yz$, $F'_y = 3xz$ a $F'_z = 3xy - 3z^2$.]
- Užitím vzorce (1) určete $f'_x(0, -1)$, resp. $f'_y(0, -1)$. [Vychází $f'_x(0, -1) = -1$, $f'_y(0, -1) = 0$.]
- S použitím vzorců (2), (3) запиšte obecnou rovnici tečné roviny τ , resp. normály n plochy $z = f(x, y)$ v daném bodě P .

c) (Nyní si pro poslední variantu zadání celý postup řešení samostatně procvičíte.)

Je dána rovnice $F(x, y, z) \equiv 3xyz + 1 - z^3 = 0$ a bod $P = [0, -1, 1]$.

- Samostatně zdůvodněte splnění existenčních podmínek (H1) až (H3).
- Spočtete parciální derivace dané funkce F . [Vychází $F'_x = 3yz$, $F'_y = 3xz$ a $F'_z = 3xy - 3z^2$.]
- Užitím vzorce (1) určete $f'_x(0, -1)$, resp. $f'_y(0, -1)$. [Vychází $f'_x(0, -1) = -1$, $f'_y(0, -1) = 0$.]
- S použitím vzorců (2), (3) запиšte obecnou rovnici tečné roviny τ , resp. normály n plochy $z = f(x, y)$ v daném bodě P . [Po úpravě máme $\tau : x + z - 1 = 0$; $n : x = t, y = -1, z = 1 + t, t \in \mathbf{R}$.]

Doporučená literatura:

- [1] Dlouhý, O., Tryhuk, V.: *Diferenciální počet funkcí více reálných proměnných*, CERM, Brno 2004.

[zpět/konec](#)